

מראי מקומות- חולין קכ"ד

הרחב, שאין ענינן שוה, דבגובה אין השביר
מזקת תשמישה, ואי"צ רק שיעור חשיב לבני
אדם לשמש בו ושיעורו בד', אבל שיעור
הרחב, שמפסיד כל ענין התנור, שאינו ראוי
להיסק, כיון שאין לו מקיף כל סביבותיו לא
שיי בזה שיעור ד'. וע"ש עוד מה שהק'
לפרש"י, ופי' הסוגיא באו"א.

(ד) ל"ק, הא בתנורא בר תשעה, הא בתנורא בר
שבעה- פרש"י, דהיינו דשניהם לקולא,
דבתנור בר תשעה אינו נשאר בטומאה אא"כ
יש בה עדיין רובא, ובתנורא בר שבעה, אף
אם יש רוב אינו נשאר בטומאה, אא"כ יש
בה שיעור ד'. וכ' תוס' דכן מוכרח, דאין
לומר דכוונת הגמ' לחומרא, דבתנור בר ט'
בעי רק ד', ותנור בר ז' בעי רק רוב, דא"כ
נמצא דשיריו עדיף מתחלתו, דבתחלתו
בעינן ד', ובסופו לא בעינן ד', אלא ע"כ
כוונת הגמ' לקולא. אולם ע' בתוס' בנדה (כו):
ד"ה תחלתו) שהביא מרש"י כאן דלא
כמש"כ רש"י לפנינו, אלא דבתנורא בר ט'
סגי בד', ובתנור בר ז' סגי ברוב, דהיינו
לחומרא. והק' בתוס' שם כמו שכ' כאן,
דהיינו דלא יהא סופו חמור מתחלתו, דאם
תחלתו בעינן ד', גם סופו יהי צריך ד'. ותי'
דהעושה כלי חרס אינו עושה אלא דבר חשוב,
אבל כלי שנתמעט, כל זמן שעדיין ראוי, אינו
מתבטל לגמרי, ועל דרך מה דאמר' לענין
גרדומי ציצית, דבשירים סגי.

(ה) לישנא אחרינא אמרי לה וכו'- ע' בחזון איש
(יו"ד רי"ד לקכג:) שכ' לפרש החילוקים בין
הב' לשונות, אם הוא משום דחלים הוא או
משום דחשיב הוא, וביאר דהל"ק לא הי'
יכול לתרץ דבעי ל' למושב הזב, כמו
שמיישב לפי הל"ב, לפי שטעמא דחלים
מהני אפי' אם לית בה שיעור. ולישנא קמא
לית ל' טעמא דחשיב, ולפיכך במקצע ובא
לו דרך סביבותיו דלא חלים טהור, אף
שעדיין יש בה שיעור חשוב, מ"מ הא עשה
בה שינוי מעשה וטהור, משא"כ לל"ב
דהעיקר הוא שיש בה שיעור חשיב, הא סכ"ס
יש בה שיעור חשיב, ולכן בכה"ג הוי טמא,

(א) וגורר את הטפילה עד שיהא בארץ- פרש"י,
כלומר עד הקרקע מפילה הטפילה. וע"ע
בר"ש על משנה זו בכלים (ה', ז') שפי' כן,
ועוד פי' דאחולקו קאי, דהיינו דלא סגי
בחלוק עד רובו משום דחלים, אלא חולק עד
שיהא בארץ. והביא רא' לפי' זה מהא דקא
פליג ר"מ דאין צריך לגרר את הטפילה ולא
לחלק את התנור עד שיהא בארץ אלא עד
שלא ישאר ד' טפחים, דלא חייש לחלים.
ובאמת לדברי רש"י צ"ע, אם אי"צ לגרור את
הטפילה, אין שייך שיהי' צריך לגררה עד
שיהא בארץ, וא"כ מה הוסיף ולא עד שיהא
בארץ. וכ' הלב ארי' (על רש"י) דפי' הגמ'
הוא דזו ואצ"ל זו קתני, דאי"צ לגררה כלל,
ואיצ"ל דאין צריך לגררה עד שיגיע לארץ.

(ב) אלא אמר רבא, ה"ק, תנור שנטמא, כיצד
מטהרין אותו, וכו'- העיר המהרש"א, השתא
לר' יוחנן דאמר עור לא חלים, והכא קאמר'
חלים וקאי, דהיינו דלפי רבנן היכא דאין גורר
הטפילה, אע"פ שחולקו, מ"מ טמא הוא,
אלמא דהיכא דחלים וקאי נשאר בטומאתו,
ודלא כר' יוחנן, דס"ל דעור נמי לא חלים
(ואין לחלק בין חלים וקאי ובין עור שמעולם
לא נתחבר, דא"כ מאי קאמר רבנן ואימא
מדרבנן לסיועיה, והניח בקו'. וע' בלב ארי'
דביאר דכוונת רבא לומר דבאמת אין הדמיון
מטפילה לעור דמיון כלל, אלא דרבא פריך
לפי הבנת ר' ירמי' דהק' ממשנה זו וס"ל דהוי
דמיון, אבל רבא באמת בא לומר דאינו דומה
כלל, דחיבור הטפילה הוי חיבור גמור, ואינו
דומה למח' ר' יוחנן ור"ל כלל, וממילא
מיושב קו' המהרש"א.

(ג) אמר מר, חולקו לשלשה, ורמינהו תנור
תחלתו ארבעה ושיריו ארבעה- פרש"י, דקו'
הגמ' הוא מהא דקתני בד"א בגדול דשיריו ד',
אבל בציר מד' לא נטמא, אבל התם קתני
חלקו לשלשה, אבל חלקו לשתיים לא סגי,
ואע"ג דחציו ד', דרבנן בעינן שלא יהא רובא,
ואע"ג שהוא פחות מד'. והק' החזון איש
(יו"ד רי"ד לסוגיין), איך יתכן דהא דקתני
תנור שיריו ד' יהא כולל את הגובה ואת

אם לא יטמא במשא, צריך להיות הדין דלא יטמא גם במגע, וכדלקמן במתני', וא"כ כי היכי שלא שייך בה משא, לא יהי' שייך בה מגע בכל צד, ואף מלפניו לא יטמא, וע' מש"כ שם לפרש דלא כרש"י בסוגיין.

אמר עולא, שני חצאי זיתים שתחבן בקיסם, אפי' מוליך ומביא כל היום כולו, טהור-פרש"י (ד"ה והוא דנישא), בין לענין מגע ובין לענין משא אמר עולא כן. ומבואר דס"ל לרש"י דמה שאמר עולא הוא בין לר' ישמעאל ובין לר"ע, שהרי לענין מגע לא שייך לומר דין זה בר' ישמעאל, דבלא"ה ס"ל דכיון דאין נוגע וחוזר ונוגע, ודאי הוי כולו טהור, אלא ע"כ אף לר"ע אמרה. אולם ע' ברמב"ן וחי' הר"ן דכ' דעולא אמר כן רק בדעת ר' ישמעאל, אבל לר"ע, כיון דאמר יש נוגע וחוזר ונוגע, אמרי' דה"ה דיש נישא וחוזר ונישא, ואין צריך להיות שנישא בב"א, ורק בדר' ישמעאל ס"ל לעולא כן, דכמו דאמר ר' ישמעאל כן לענין נוגע, ה"ה דאומר כע"ז לענין משא. ומה שהביא הגמ' ראי' מר"ע, אף דלר' ישמעאל איירינן, היינו משום דכיון דאמרי' דמודה ר"ע, ע"כ לבר פלוגתי' מודה, וא"כ שפיר הוי ראי' גם בדעת ר' ישמעאל.

משא"כ אם לית בה שיעור חשוב, אפי' אם מקצע בה בהדיא, מ"מ טהור, לפי שלית לי' טעמא דחלים, והא לית בה שיעור חשוב.

אי אמר לי יהושע בן נון משמי' לא ציינתא לי' - ע' בכת"ס שהביא מש"כ הבית יוסף (יו"ד רמ"ב) להביא ראי' מכאן דאין לומר דאם אמר משה רבנו, דאל"כ הו"ל לנקוט משה רבנו, ומ"ש יהושע דנקט. ודחה החת"ס הראי', דהא עולא לא אמר כן מסברא דנפשי', אלא משמי' דרבו אמרה כן. ולכן, שפיר אמרי' דאפי' אם יהושע בן נון אומר כן בשם רבו משה, אז היינו תולין השגיאה ביהושע ולא ברבו משה. אבל אין לומר כן במשה עצמו, דאם אמר דבר בשם רבו הקב"ה, הרי אמר הקב"ה עליו בכל ביתי נאמן הוא, ולכן ודאי לא טעה במה שאמר הקב"ה, וא"כ בכה"ג דוקא שייך לומר יהושע, ואין ראי' דגם בכלל אין לומר כן לענין משה.

ר' ישמעאל ור' דוסא בן הרכינס אמרו דבר א', וכו' - הק' בחי' הר"ן, איך שייך לומר דאמרו דבר א', הרי ר' ישמעאל מטמא במשא, ואילו בעדיות תנן דהנושא ב' חצאי זיתים על הנבלה, ר' דוסא מטהר. ותי' דשאני הכא, שיש ב' חצאי זיתים שמחוברין הן לעור, דנחשב כחד משא, וא"כ שפיר ס"ל לר' ישמעאל דטמא, משא"כ התם כשאניס מחוברין, וא"כ הו"ל כמו נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ שפיר מטהר ר' דוסא. א"נ, התם אפשר דאית לי' לר' זירא כמ"ד נישא בעינן, והתם לא הוי נישא. אבל הכא, הרי כבר קיי"ל דבמרודד עסקינן, כדאי' לקמן, והתם אינו מרודד, והכא מרודד.

ותחבן בקיסם - פרש"י, נמי רחוקין זה מזה קאמר, דנוגע וחוזר ונוגע הוא. והעיר החזון איש (יו"ד סי' רי"ד לסוגיין) על כוונת רש"י, מ"ש קרובים או רחוקים, הא לעולם לא חשיב קיסם חיבור, והניח בקו'.

הכי קאמר, את שבא לכלל מגע בכל צד בא לכלל משא - הק' החזון איש (יו"ד רי"ד לסוגיין), מה סברא היא זו, וכי בשביל שאין שומר לפחות מכזית לא יטמא במשא. ועוד,